

CZECHIA

POLICY BRIEF

Červen 2022 | SPOT Policy Brief #7a

www.SPOTprojectH2020.eu

Jihomoravský kraj

Pro orgány veřejné správy na úrovni Jihomoravského kraje

*Autoři: tým Ústavu aplikované a krajinné ekologie, Agronomické fakulty,
Mendelovy univerzity v Brně*

Úvod

Jihomoravský kraj patří po Praze spolu s kraji Jihočeským, Královéhradeckým a Karlovarským mezi ty kraje České republiky, které přijímají nejvíce turistů. Na rozdíl od jiných krajů (spolu s jižními Čechami) disponuje velmi diverzifikovaným spektrem atraktivit. Má mnoho přírodních krás, reprezentovaných národním parkem, třemi chráněnými krajinnými oblastmi a dalšími atraktivitami. Obrovskou konkurenční výhodou je tradiční folklór spojený s kulturou vína. Nacházejí se zde památky hmotného i nehmotného kulturního dědictví UNESCO. Na druhé straně je v Jihomoravském kraji mnoho dalších památek známých, méně známých nebo na své objevení širokou veřejností čekajících – ať jde o církevní či šlechtické stavby, lidovou architekturu, technické památky a podobně. Brno je evropsky významným konferenčním centrem.

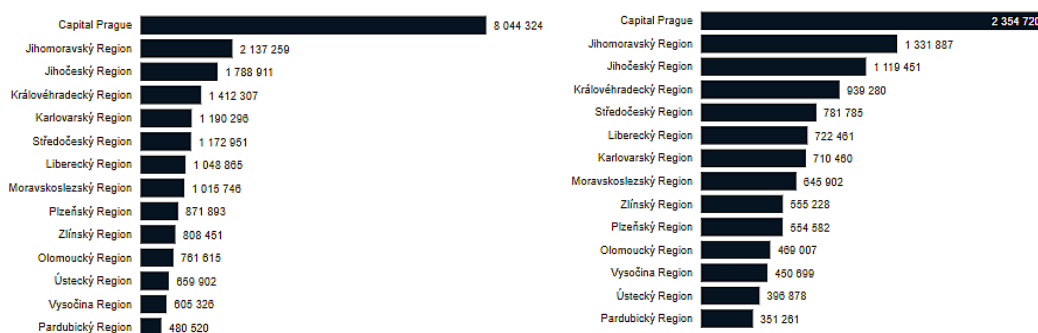
Horizon 2020

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No. 870644

Facebook: @SPOTprojectH2020
Twitter: @H2020Spo

1. Důkazy a analýzy

Pandemie COVIDu-19, která sice byla utlumena, ale stále ještě probíhá, obrátila **pozornost českých turistů k domácím destinacím**. Zatímco destinace, zaměřené na zahraniční návštěvníky (Praha, památky UNESCO, lázně na Karlovarsku) výrazně ztratily, domácí, zvláště venkovské destinace zaznamenaly jen mírný pokles návštěvnosti, někde dokonce nárůst. I když se mezinárodní cestovní ruch začíná obnovovat, **přetrvávají určité bariéry** – kolaps letecké dopravy, energetická krize, ale i agrese Ruska vůči Ukrajině, které snižují komfort, bezpečnost a ekonomickou dostupnost cestovního ruchu do vzdálených destinací. Na druhé straně je možné, že řada tuzemských turistů během pandemických omezení objevila krásy Česka a je přístupnější myšlenka trávit větší část volného času v tuzemsku.

Počet návštěvníků. Předcovidový rok 2019

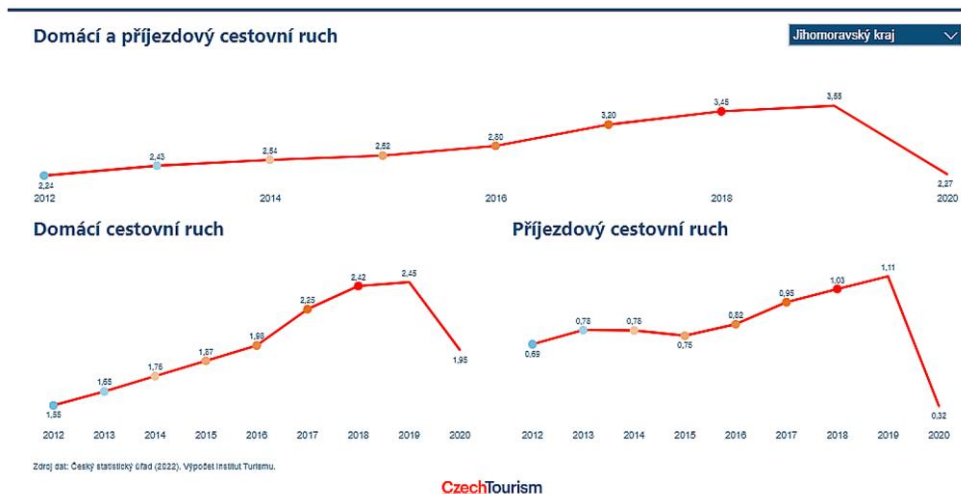
Rok 2021

Zdroj: CzechTourism

Tento trend by bylo vhodné podchytit. Jihomoravský kraj by se mohl zaměřit na podporu kulturního cestovního ruchu se zaměřením na **venkovskou turistiku**, což neznamená utlumit ostatní formy cestovního ruchu, protože turisté zpravidla vyžadují různé atraktivity v jedné destinaci.

Intenzity cestovního ruchu 2012 – 2020

Počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních na počet obyvatel

CzechTourism

Horizon 2020

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No. 870644

2. Politické důsledky a doporučení

Proč podporovat venkovský kulturní cestovní ruch v Jihomoravském kraji? Především to **odpovídá charakteristice regionu**, který je, s výjimkou Brna, venkovský a nedisponuje přitom atraktivními horami, jako jiné lokality. Kulturní cestovní ruch je **méně závislý na sezónnosti** než jiné formy cestovního ruchu. Kulturní cestovní ruch **rozšiřuje poznání a kulturní rozhled** návštěvníků i místních obyvatel a podporuje přechod jihomoravského venkova k postproduktivní epoše. Nejvyšší stupeň industrializace českého venkova v rámci EU přestává být totiž znakem pokrokovosti a stává se znakem zaostávání. V nejvíce periferních mikroregionech kraje, například **na Vranovsku** nebo **Horňácku** může rozvoj kulturního cestovního ruchu **příspět ke snižování nezaměstnanosti**. Většina zařízení cestovního ruchu patří mezi malé a střední podniky, které se mohou rychle daptovat na měnící se podmínky.

Obr. 1 Moderní vinné sklepy ve Velkých Pavlovicích. Foto A. Vaishar

Co tomu brání? Významný rozvoj venkovského cestovního ruchu vyžaduje **zlepšení technické i sociální infrastruktury**, která je zatím dimenzována spíše jen na potřeby místních obyvatel. Problematický je i lidský faktor. Existují reálné obavy, že **pracovní síly**, které opustily v době pandemie toto odvětví, se již etablovaly v jiných oborech, které jsou lépe placené, jsou stabilnější a mají lepší podmínky i výhodnější pracovní dobu. Za významný problém lze považovat i **nedostatek spolupráce v destinacích**, kde se jednotliví poskytovatelé, někdy včetně veřejné správy, považují za konkurenty a nedostatečně spolupracují při prosazování destinace jako takové.

Co pro to udělat? Vlastní zařízení cestovního ruchu nevyžadují na rozdíl od výrobních odvětví přímé dotace. Takové dotace mohou být dokonce kontraproduktivní, protože nastavené podmínky podnikatelům zpravidla znemožňují rychle se přizpůsobit měnící se situaci. Navrhujeme soustředit se na **tři okruhy směřování: infrastrukturní, destinační a edukační**.

Infrastruktura: Dostupnost všech druhů technických sítí, včetně internetu by měla být základní podmínkou. Bez ní nebude v budoucnu možno cestovní ruchu provozovat. Nutnou opravu vyžaduje řada **silničních komunikací**. Slabým místem bývají parkoviště, a to nejen u významných památek, ale ve venkovském prostoru obecně. V souvislosti s rozvojem obytných aut/karavanů je třeba pokročit i v **budování parkovacích míst**, vybavených technickými přípojkami. Významným příspěvkem může být i **budování cyklostezek**, které však musí být sjednoceny do celokrajské sítě, musí být důsledně odděleny od automobilové dopravy a musí být vybaveny další infrastrukturou – odpočívadly, občerstvením, půjčovnami, úschovny, opravny a podobně.

Destinace: Významným počinem Jihomoravského kraje ve spolupráci s Centrálou cestovního ruchu - Jižní Morava, z.s.p.o. bylo zahájení certifikace destinačních managementů v turistických oblastech kraje, která od roku 2022 probíhá na celostátní úrovni. Aby však mohla být činnost destinačních managementů dostatečně komplexní a plánovitá, potřebují **pravidelné financování**.

Edukace: Kraj je zřizovatelem středních škol. Vzhledem k akutnímu nedostatku kvalifikovaných pracovníků a předpokládanému nárůstu potřeby v budoucnosti by měly být **zaváděny učební a maturitní programy**, zaměřené na cestovní ruch. Tyto programy by měly být akreditovány tak, aby kromě technologických a ekonomických znalostí rozšiřovaly znalosti ze sféry **kulturního cestovního ruchu**.

Obr. 2 Kapela Šardičanka v obci Pavlov. V tomto případě jde o pokus vyvézt folklór z tradičního Slovácka do vesnic osídlených německým obyvatelstvem před 2. světovou válkou. Foto A. Vaishar

Identita projektu

Název projektu	Social and innovative Platform on Cultural Tourism and its potential towards deepening Europeanisation (SPOT)
Koordinátorka	Prof. Ing. Milada Šťastná, Ph.D. Mendelova univerzita v Brně, CZ milada.stastna@mendelu.cz
Konsorcium	Mendel University in Brno, Czech Republic Bar Ilan University, Ramat Gan, Israel Institute of Geography of the Romanian Academy, Bucharest, Romania Leibniz Institute of Ecological Urban and Regional Development, Dresden, Germany CERS Institute for Regional Studies, Győr, Hungary Wageningen University & Research, Wageningen, Netherlands Tallinn University, Estonia Karl Franzens University of Graz, Austria University of Aberdeen, United Kingdom University of the Aegean, Mitiline, Greece University of Barcelona, Spain University of Verona, Italy University of Wrocław, Poland University of Ljubljana, Slovenia Constantine the Philosopher University, Nitra, Slovakia
Trvání projektu	36 měsíců
Funding Scheme	H2020-SC6-TRANSFORMATIONS-2019
Rozpočet	3 000 000 EUR
Webová stránka a sociální sítě	www.SPOTprojectH2020.eu fb: @SPOTprojectH2020 twitter: @H2020Spo
Pro více informací	Kontakt – Diseminační tým: spotprojecth2020@gmail.com

Horizon 2020

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No. 870644

Disclaimer:

The content of this document reflects only the authors' view. The European Commission and its Research Executive Agency are not responsible for any use that may be made of the information it contains.

Horizon 2020

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No. 870644